

Rīga

03.10.2025. Nr. 214/1

Finanšu ministrijai
Informācijai – Latvijas Darba devēju konfederācijai

**Par valsts budžeta projektu 2026. gadam
un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028.
gadam projektu**

Atsaucoties uz 2025. gada 03. oktobra Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes Budžeta un nodokļu apakšpadomē (turpmāk – BNA) nolemto Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (turpmāk – LBAS) BNA pārstāvjiem iesniedz 2026. gada budžetā detalizēti izvērtējamo izdevumu prioritāšu sarakstu. Līdz ar to lūdzam Finanšu ministriju ar sociālajiem partneriem detalizēti pārskatīt sekojošās budžeta izdevumu prioritātes:

Veselības aprūpes finansējums – LBAS novērtē, ka Finanšu ministrijas izstrādātajā un valdības koalīcijā apstiprinātā budžeta ietvaros paredzēts papildus finansējums veselības aprūpei, kas turklāt tiek specifiski virzīts demogrāfijas veicināšanai, nodrošinot labāku jauno māmiņu un bērnu veselības pieejamību. Vienlaikus LBAS ieskatā, ir nepieciešams meklēt papildus līdzekļus veselības aprūpes nozares finansēšanai, ņemot vērā, ka jaunākie dati norāda uz apjomīgu veselības problēmu atlikšanu, vai pilnīgu ignorēšanu, kur 40% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norāda, ka neapmeklē ārstu un līdz ar to nesaņem nepieciešamos medikamentus. LBAS uzsver, ka sliktie veselības rādītāji Latvijā ir saistīti ar speciālistu un pakalpojumu pieejamību un valsts garantēto veselības pakalpojumu rindu garumu, un lielai sabiedrības daļai finansiāli nepaceļamo pašu maksājumu apmēru, kā alternatīvu valsts apmaksātajiem pakalpojumiem. Lai nodrošinātu veselības aprūpei nepieciešamo finansējumu, būtu nepieciešami papildus 650 miljoni eiro, lai arī LBAS saprot, ka aizsardzības un Eiropas komisijas fiskāli strukturāli ierobežojumu budžeta ietvaros šādus summu nodrošināt ir

neiespējami, tomēr šobrīd papildus nodrošinātie 5,3% no nepieciešamā summas nozarei ir kritiski nepietiekami par ko liecina arī Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrība (LVSADA) pieteiktais kolektīvais interešu strīds.

Publisko iepirkumu izvērtējums – gan LBAS, gan LDDK kā potenciālu resursu budžeta līdzekļu ietaupījumiem ir norādījušas publiskos iepirkumus. LBAS pilnībā atbalsta NTSP BNA sēdes laikā uzsvērtu Latvijas Bankas priekšlikumu – veikt strukturālas izmaiņas publisko iepirkumu procesā uz ko jau šobrīd sperts pirmais solis, veicot grozījumus publisko iepirkumu likumā. Vienlaikus, LBAS lūdz FM nodrošināt detalizētu informāciju par publisko iepirkumu pozīcijām dažādās valsts pārvaldes iestādēs, institūcijās un pieklasificētajās kapitālsabiedrībās, lai sociālie partneri spētu veikt detalizētu novērtējumu un sniegt priekšlikumus par pozīcijām, kurās potenciāli veicami izdevumu samazinājumi un iespējami papildus finansējuma guvumi veselības aprūpei.

Valsts kapitālsabiedrību administratīvo izdevumu mazināšana – LBAS lūdz nodrošināt un detalizēti skaidrot, kā tiks pildīta uz valsts kapitālsabiedrībām attiecināmo izdevumu samazināšana. BNA sēdes laikā tika izklāstīti kapitālsabiedrību peļņas izņemšanas kritēriji dažādām kapitālsabiedrībām, vienlaikus LBAS lūdz nodrošināt pilnvērtīgu informāciju par valsts kapitālsabiedrībām gan ar valsts budžetā ieskaitāmo peļņas daļu turpmākajiem 3 gadiem, gan arī citus paredzētos ierobežojumus un kritērijus, kas attiecināmi uz administratīvo un darbinieku atlīdzību izdevumu samazināšanu. Vienlaikus LBAS uzstāj, ka valsts budžetā ieskaitāmā peļņas daļu nevar būt augstāka kā 70% no kapitālsabiedrības gūtās peļņas.

Aprēķinus par programmu “Skola2030” – lūdzam pirms 2026. gada budžeta apstiprināšanas nodrošināt detalizētus aprēķinus par programmai “Skola2030” paredzētajiem izdevumiem, tostarp pedagogu darba samaksām atvēlēto finansējumu. Programmas izdevumu pārskatu lūdzam nosūtīt gan LBAS, gan Latvijas Izglītības un Zinātnes darbinieku arodbiedrībai (LIZDA).

Dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai paredzētais finanšu līdzsvara maksājums – LBAS novērtē līdz šim veiktos līdzsvara maksājumu un vienlaikus uztur, ka spēkā esošie normatīvie akti par kritiskās infrastruktūras uzturēšanu ir jāievēro, līdz ar to valsts budžeta projektā 2026. gadam un budžeta ietvarā 2026., 2027. un 2028. gadam nepieciešams paredzēt finanšu līdzsvara maksājumu (EUR 24,5 milj.), līdzīgi kā tas bija ieplānots 2025. gada valsts budžetā.

Atvieglojumi par apgādībā esošām personām – LBAS lūdz vērtēt iespēju 2026. gada budžeta ietvarā paaugstināt atvieglojumu par apgādājamām personām. LBAS novērtē, ka budžetā jau tiek paredzētas pieaugums pabalstu sistēmā, kas atbalsta ģimenes un vecākus, vienlaikus LBAS ieskatā, lai veidotu līdzsvarojosu mehānismu starp māsasaimniecību ieņēmumiem, māsasaimniecību ar apgādājamām personām un bez tām, ir būtiski pārskatīt arī IIN atvieglojumu par apgādājamām personām. LBAS lūdz FM sagatavot ietekmes uz budžetu izvērtējumu pie dažādiem scenārijiem ar mērķi

nodrošināt pakāpenisku pāreju uz atvieglojuma piesaisti neapliekamajam minimumam 80% apmērā. Tāpat LBAS lūdz atvieglojumu par apgādībā esošām personām iestrādāt vidēja termiņa budžeta ietvarā. Ņemot vērā Latvijas dramatisko demogrāfijas situāciju ir jānodrošina visi iespējamie motivējošie instrumenti, kas veicina ģimenēs izdarīt izvēli par vairāku bērnu radīšanu, vienlaikus samazinot raizes par finansiālo slogu.

Pārskatīt starppilsētu sabiedriskā transporta šoferu stundas tarifus un piešķirt konkurētspējīgai darba samaksai nepieciešamās dotācijas, kas nodrošinātu ne mazāk kā stundas tarifa likmi 11,50 eiro apmērā.

Tāpat lūgums nosūtīt BNA sēdes ietvaros prezentēto tabulu ar budžeta izdevumu pozīcijām, tostarp budžeta pozīcijas, kurās FM ieskatā nav iespējams samazinājums un kurās iespējams izdevumu samazinājums.

LBAS priekšsēdētājs

Egils Baldzēns

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.